

26 800 XIV

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 2000

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUUR- BEHEER EN VISSERIJ

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 juli 2000

Op 2 februari 1999 heb ik uw Kamer mondeling toegezegd te rapporteren over de voortgang van «Veluwe als aaneengesloten natuurgebied».

Op 10 mei 2000 ondertekenden de departementen van LNV, VROM, Defensie en het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland de *Intentieverklaring Kwaliteitsimpuls Veluwe* (bijlage 1). De ondertekening van rijkswege was mede namens de departementen van Verkeer en Waterstaat, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en Financiën. Het ministerie van Economische Zaken heeft zich bereid verklaard tot samenwerking in breed verband bij de verdere uitwerking van de afspraken uit de kwaliteitsimpuls.

Het ondertekenen van deze verklaring beschouw ik als een belangrijke stap in de richting van de ontwikkeling van een van de grootste aaneengesloten bos- en natuurgebieden van Nederland met (inter)nationaal vermaarde kwaliteiten. Kernkwaliteiten zijn schaal, ruimte, rust, stilte, duisternis, natuurwaarden en een uniek landschap. De Veluwe is het belangrijkste vakantiegebied van Nederland. Het is een natuurrecreatiegebied met een hoge recreatief-toeristische waarde en dus ook een hoge economische waarde. Het op elkaar afstemmen van ecologie en economie vormt bij de verdere uitwerking van de Intentieverklaring Veluwe de grootste uitdaging. Dit vraagt om een zorgvuldige aanpak. Pijlers voor een duurzame toekomst van het gebied vormen natuur&landschap en recreatie&toerisme. De ontwikkeling van de een mag niet ten koste gaan van die van de ander.

Het eerste punt uit de Intentieverklaring dat inmiddels is opgepakt is het gezamenlijke *ontwikkelingsperspectief voor recreatie en toerisme*. In overleg met de terreineigenaren, gemeenten en ondernemers in de sector wordt thans een (ruimtelijk) zonerings- en ontwikkelingsplan voor recreatiebedrijven en recreatievervoer gemaakt. Vertrekpunt vormen de aanwezige kwaliteiten van natuur en landschap. Daarbij zal ook worden

gekeken naar mogelijkheden om bedrijven te verplaatsen naar locaties buiten het Centraal Veluws Natuurgebied, bijvoorbeeld in het kader van de reconstructie van de Gelderse Vallei.

De betrokken departementen en de provincie Gelderland hebben geconcludeerd, dat er voldoende draagvlak is om het plan voor een *Nationaal Park «nieuwe stijl»* verder uit te werken. De aanduiding nieuwe stijl heeft vooral betrekking op de organisatievorm, de omvang en het veelzijdige gebruik: natuur en landschap, bosbouw, landbouw, militair gebruik, toerisme en recreatie. Het is zaak om een sturings- en organisatiestructuur te vinden die past bij de grote omvang van de Veluwe, de complexe problematiek en de afstemming van vele verschillende belangen en belangenorganisaties. Vooroverleg door de provincie Gelderland met betrokken gemeentebesturen, recreatieorganisaties, ondernemers en terreinbeherende instanties toont aan dat er veel draagvlak is. De terreinbeherende organisaties hebben daarbij gepleit voor een «groeimodel» voor bestaande parken en ruimte voor nieuwe parken. Afsproken is deze en andere opties na 10 mei te verkennen, waarbij ik heb aangegeven dat het vooral om de inhoud gaat, te weten doelrealisatie, duurzaamheid, wervingskracht, instrumenten en financiën, en niet om het etiket. De ondertekenaars hebben toegezegd bestaande financieringsstromen voor het behoud en verbeteren van kwaliteiten voort te zetten en actief op zoek te gaan naar nieuwe instrumenten en extra financiële middelen. Verkend wordt tevens of publiek-private samenwerking nieuwe geldstromen kan opleveren die de beoogde kwaliteitssimpuls ondersteunen.

Zodra de eerste resultaten van de verkenning naar de nieuwe organisatie- en financieringsvorm voor de kwaliteitssimpuls voor de Veluwe bekend worden kan besluitvorming over de inzet van (rijks)instrumentarium plaatsvinden.

De Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
G. H. Faber

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, het ministerie van Defensie en de provincie Gelderland, bijeen op 10 mei 2000,

constateren:

1. De Veluwe is uniek. Het is het grootste natuur- en bosgebied van Nederland en het belangrijkste leefgebied voor grote zoogdieren. De Veluwe is nationaal en internationaal van grote betekenis voor natuurgerichte recreatie, voor het behoud van biodiversiteit, het behoud van de laatste uitgestrekte bosgebieden en de landschappelijke rijkdom. Wat cultuurhistorie betreft scoort de Veluwe hoog: de talrijke archeologische vindplaatsen, de bijzondere nederzettingen en landgoederen, de historische landschappen, alles getuigt van een rijke historie. Aan de randen liggen sprengen, beken en kwelzones, deze zijn van bijzondere waarde voor de ontwikkeling van natte natuur.
2. De ruimtelijke kwaliteit van de Veluwe staat onder druk door interne versnippering ten gevolge van wegen, rails, hekken, rasters en gebouwen. De samenhang tussen het Centraal Veluws Natuurgebied en de aangrenzende natuurrijke cultuurlandschappen en uiterwaarden is ernstig verstoord.
3. De Veluwe is enorm in trek bij mensen die zich in de natuur willen ontspannen. Sedert 1998 is de Veluwe het drukst bezochte vakantiegebied van Nederland. Recreatie en toerisme is één van de snelst groeiende duurzame sectoren voor werkgelegenheid en economie in dit gebied.
4. Diverse actuele beleidsnota's pleiten voor een krachtige kwaliteitsimpuls voor de Veluwe: het «Politiek programma van het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland 1999–2003», het beleidsprogramma 1999–2002 «Kracht en Kwaliteit» van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de «Startnota Ruimtelijke Ordening 1999» van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Nota Belvedere van de ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen; Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer; Verkeer en Waterstaat.
5. Het draagvlak voor meer kwaliteit op de Veluwe is groot. Voorbeelden zijn: de samenwerking van terreinbeheerders en de recreatiesector in de «Groene Alliantie»; de samenwerking tussen terreinbeheerders, gemeenten, VVV's en provincie in cultuurhistorische en archeologische projecten; de afspraak tussen de terreinbeheerders voor intensieve samenwerking bij het beheer van de Zuid-Veluwe; samenwerking bij het faunabeheer en de inzet van de Waterschappen bij herstel van sprengen en beken.
6. Het beheer van de Veluwe als één aaneengesloten gebied geeft een flinke kwaliteitsimpuls aan de natuur en de natuurgerichte recreatie. Het gaat daarbij om een natuurlijker beheer van de terreinen. Voorbeelden zijn het eigendomoverschrijdend beheer van groot-schalige natuur- en boslandschappen en het geïntegreerd bosbeheer in multifunctionele bossen.

7. Voor agrarische ondernemers op de Veluwe ligt er een toekomst bij duurzame grondgebonden landbouw. Extensieve landbouw in de vorm van beheers- en biologische landbouw en landschaps- onderhoud kan sterk bijdragen tot kwaliteitsverhoging van natuur en landschap. Agrotourisme kan een perspectiefvolle neventak zijn.
8. Voor de beoogde kwaliteitsimpuls is het belangrijk dat alle betrokkenen zich gezamenlijk inspannen en zorgdragen voor een goede afstemming van hun activiteiten.

spreken de intentie uit:

9. De Veluwe te laten uitgroeien tot een sterk kerngebied in de Nederlandse en Europese ecologische hoofdstructuur, dat wil zeggen, tot een aaneengesloten natuur- en boslandschap, met kwaliteit, weinig barrières, passeerbare wegen en robuuste verbindingen naar de omgeving.
10. De kwaliteit van natuur, bos, landschap en cultuurhistorie op de Veluwe middels milieu-, water- en ruimtelijk beleid krachtig te beschermen en een flinke kwaliteitsimpuls te geven, door concrete projecten om dit doel te bereiken, financieel en procesmatig zoveel mogelijk te ondersteunen.
11. De samenwerking van terreinbeheerders te steunen en te faciliteren.
12. De mogelijkheden voor (cultuur)toerisme en recreatie, afgestemd op de eisen van natuur en landschap, optimaal te benutten. Dit kan door aan de ene kant verder te investeren in het netwerk van fiets-, wandel- en ruitersporen, passende accommodatie en transferia en aan de andere kant, bijvoorbeeld door zonerings-, inspanningen te doen die conflicterende ontwikkelingen voorkomen.
13. De educatie en informatievoorziening aan bezoekers van de Veluwe te verbeteren, zowel door de uitbreiding van bezoekerscentra, informatiepunten en wildkantsels, als door de introductie van een samenhangend systeem van gastheerschap.
14. De biologische landbouw en de beheerslandbouw te stimuleren en een versnelde implementatie van milieubeleid in de gangbare landbouw te bevorderen en agrotourisme te ondersteunen.
15. Verkeersstromen op lagere orde wegen selectief te verminderen en bij infrastructurele werken de nodige mitigerende en compenserende maatregelen uit te voeren en daarbij afstemming te zoeken met initiatieven die gericht zijn op het behoud of versterking van de aanwezige en potentiële natuur-, landschaps-, cultuurhistorische en recreatiewaarden in een groter gebied.
16. Het beheer van militaire oefenterreinen mede te blijven richten op instandhouding en verdere ontwikkeling van aanwezige en potentiële natuur-, landschaps-, cultuurhistorische en recreatiewaarden.

nemen het initiatief tot:

17. Samen met de streek te overleggen over het realiseren van projecten die passen binnen de ideeën van de kwaliteitsimpuls Veluwe.
18. Overleg met de streek te voeren dat ertoe zou kunnen leiden dat er een breed draagvlak is, of ontstaat, voor een aanduiding voor grote

delen van de Veluwe als Nationaal Park nieuwe stijl, waarin ook ruimte is voor activiteiten als bosbouw, militair gebruik, grondgebonden landbouw en recreatie

19. In overleg met ondernemers in de recreatief-toeristische sector en de terreinbeheerders een zonerings- en ontwikkelingsplan voor recreatiebedrijven en recreatievervoer op te stellen. In relatie tot de ruimtelijke kwaliteiten biedt dit een ontwikkelingsperspectief van «krimp en groei» met locaties voor nieuwvestiging, zowel binnen als buiten de Veluwe.
20. Bestaande financieringsstromen voor het behoud en verbeteren van kwaliteiten voort te zetten en actief op zoek te gaan naar nieuwe instrumenten en extra financiële middelen en daarbij te verkennen of publieke private samenwerking nieuwe geldstromen kan opleveren die de beoogde kwaliteitsimpuls ondersteunen.
21. Dat uiterlijk in 2005 een evaluatie zal plaatsvinden van de vorderingen om te komen tot een Grenze[n]loze Veluwe.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. P. Pronk

De Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
G. H. Faber

De Staatssecretaris van Defensie,
H. A. L. van Hoof

De Gedeputeerde Landelijk Gebied en Economische Zaken,
J. C. Boxem

In deze verklaring wordt met de Veluwe bedoeld het gebied zoals dat in het Streekplan Gelderland en op bijgaande kaart, is aangeduid als Centraal Veluws Natuurgebied.